

**Gemeente
Belangen**

GB!
Lokaal op 1

*'Waar je woont
moet het goed zijn'*

**Verkiezingsprogramma
2026–2030**

Inhoud

3	Zelfstandig Renkum voor sterke dorpen
5	De vijf kernpunten van dit programma
6	Jouw dorp, jouw toekomst. Waar je woont, moet het goed zijn.
7	Kernwaarden
8	Wonen
10	Sport, Verenigingen & Inwonersinitiatieven
12	Kunst, Cultuur & Erfgoed
14	Toerisme & Recreatie
16	Economie
18	Veilige leefomgeving
20	Natuur & Landschap
22	Duurzaamheid & Energie
24	Verkeer & Mobiliteit
26	Zorg, Welzijn & Onderwijs
29	Financiën & Bestuur
31	Dorpen Specifiek

Zelfstandig Renkum voor sterke dorpen

In de gemeente Renkum willen we allemaal hetzelfde: prettig wonen, fijn leven en elkaar kennen.

In onze zes dorpen willen we dat onze kinderen veilig kunnen opgroeien, dat we ruimte houden voor onze hobby's en dat we op elkaar kunnen rekenen als dat nodig is.

We willen dorpen waar je je gezien voelt.
Dorpen waar mensen elkaar groeten op straat.
En waar je weet: hier ben ik thuis.

Natuurlijk willen we ook dat de prachtige natuur om ons heen blijft bestaan.
Daar zijn we trots op.
Die natuur moet er blijven voor onze kinderen, kleinkinderen en de generaties daarna.

Maar laten we eerlijk zijn: er is werk aan de winkel.

De woningmarkt zit vast.
De druk op de natuur neemt toe.
De lokale economie staat onder spanning.

Dat raakt ons allemaal!

GB! Lokaal op 1 kiest ervoor om met beide voeten op de grond te blijven staan.

We richten ons op wat hier echt nodig is.

- In jouw dorp.
- In jouw straat.
- In jouw dagelijks leven.

De beste ideeën komen niet altijd uit Den Haag, maar vaak van de mensen die hier wonen. We kiezen niet voor een politieke kleur, maar voor een lokale blik.

De keuzes die we maken zijn daarom maatwerk voor Renkum.

We varen een eigen Renkumse koers.

Daarom werken wij met en voor de inwoners.

Zo houden we de lokale democratie zo goed mogelijk in stand.

Onze aanpak zet altijd drie dingen centraal:

- **Betrokkenheid** – omdat jouw stem belangrijk is.
- **Realisme** – omdat plannen moeten kloppen en uitvoerbaar moeten zijn.
- **Daadkracht** – omdat alleen praten niets verandert.

Renkum blijft een zelfstandige gemeente.

Samen houden we onze dorpen sterk, leefbaar en klaar voor de toekomst.

De eigenheid van de verschillende dorpen, samen met de inwoners, is de kracht van de gemeente Renkum.

Die kracht blijven we versterken.

Bij ons staat de inwoner altijd op nummer 1.

Want waar je woont, moet het goed zijn.

De vijf kernpunten van dit programma

Wij richten ons in dit programma op vijf kernpunten:

Hier staan wij voor

Jouw dorp, jouw toekomst. Waar je woont, moet het goed zijn.

GB! Lokaal op 1 is een onafhankelijke lokale partij.

Wij zetten ons in voor wat er echt toe doet in onze dorpen.

Wij staan voor een bestuur dat ondersteunt en verbindt, een sterke lokale democratie en realistische en creatieve keuzes die werken in de praktijk.

Missie

Wij vertegenwoordigen de lokale belangen en de unieke identiteit van de gemeente Renkum.

We geloven in een open bestuur die weet dat ze ten dienste van de inwoners staan.

Als lokale partij kiezen we voor verbinding, aanpakken en verantwoordelijkheid.

Dat doen we voor ieder dorp en voor iedere inwoner.

Visie

We bouwen aan een duurzame, leefbare en zelfstandige gemeente. Een gemeente waarin elk dorp zijn eigen karakter en kracht behoudt.

Met betrokken inwoners, realistische keuzes en goede samenwerking zorgen we voor een financieel gezonde toekomst.

Inwoners zijn voor ons geen toeschouwers, maar partners en ambassadeurs van een bloeiend Renkum.

Kernwaarden

1. Betrokkenheid en samenwerking

We luisteren naar inwoners, brengen mensen met elkaar in contact en staan naast hen. Samen met ondernemers, verenigingen en vrijwilligers zoeken we lokale oplossingen.

2. Daadkracht en zelfstandigheid

Wij staan voor een zelfstandig Renkum.

We nemen verantwoordelijkheid, doen wat we zeggen en blijven op koers voor wat past bij onze gemeenschap.

3. Leefbaarheid en lokale identiteit

Elk dorp verdient goede voorzieningen, veiligheid en plekken om elkaar te ontmoeten. We beschermen het eigen karakter van ieder dorp binnen één gemeente.

4. Realisme en duurzaamheid

Geen mooie woorden, maar plannen die uitvoerbaar zijn.

We kiezen voor duurzame maatregelen die echt werken en bijdragen aan de toekomst van onze dorpen.

5. Gastvrijheid als basis

Van Airborne tot lokale evenementen: gastvrijheid zit in ons DNA.

Voor inwoners én bezoekers maken we Renkum een plek waar je je welkom voelt.

GB! Lokaal op 1 is zichtbaar, aanspreekbaar en stevig geworteld in de dorpen.

Wij geloven in de kracht van inwoners, maken duidelijke keuzes en werken aan een gemeente waar zelfstandigheid en gastvrijheid samen gaan.

Samen maken we het verschil.

1. Wonen

bouwen aan leefbare dorpen

De woonruimte in de gemeente Renkum is schaars.

Daarom kiest **GB! Lokaal op 1** voor slimme, duurzame en sociale oplossingen die passen bij de identiteit van onze dorpen.

We bouwen aan gemengde wijken waar jong en oud samen wonen.

Ook zorgen we voor passende woningen voor starters, gezinnen en ouderen die willen verhuizen naar een andere woning.

Dorps- en buurtvisies vormen de basis voor nieuwe ontwikkelingen.

Inwoners weten namelijk het beste wat hun buurt nodig heeft.

We benutten de ruimte binnen de dorpsgrenzen, pakken leegstand aan en bouwen op een schone en toekomstgerichte manier.

Zo bouwen we niet alleen huizen, maar ook leefbare buurten.

De GB! aanpak

- Gemengde wijken realiseren met voldoende woningen voor jongeren, starters, gezinnen en ouderen.
- Dorps- en buurtvisies ontwikkelen, bijwerken en uitvoeren, als aanvulling op de omgevingsvisie, samen met betrokken inwoners.
- Bouwen binnen de dorpsgrenzen en natuurgebieden ontzien.
- Doorstroming bevorderen door extra aandacht voor woningen voor ouderen, zoals passende woningen in bijvoorbeeld hofjes met gezamenlijke voorzieningen voor ontmoeting en zorg.
- Een Passend Wonen-coach inzetten om inwoners te helpen bij verhuizen en bij maatwerkoplossingen.
- Bestaande woningen beter benutten door leegstand aan te pakken, in gesprek te gaan met eigenaren en waar nodig maatregelen te nemen.
- Ruimte bieden aan initiatieven van inwoners en CPO's (collectief particulier opdrachtgeverschap).
- Kansen benutten op locaties van andere partijen om gronden samen te ontwikkelen, zoals bij Pro Persona.
- Slim en creatief bouwen binnen de regels, bijvoorbeeld met schone bouwmethoden en bouwen zonder uitstoot tijdens gebruik en verblijf.
- Het aantal woningen vergroten door woningdelen, splitsen, woningruil, verbouwen en het bouwen van extra verdiepingen op bestaande panden.
- Voorrang geven aan eigen inwoners bij nieuwbouw en inschrijfperiodes voor nieuwbouwwoningen verlengen voor mensen met een lokale binding.
- Duidelijke en begrijpelijke informatie geven over bouwprojecten, onder andere via de gemeentelijke website.
- Startersleningen behouden om jongeren te helpen zich in Renkum te vestigen.
- In gesprek gaan met provincie en Rijk over haalbare afspraken voor de huisvesting van statushouders, gezien de woningnood.
- Voorlopig één vaste locatie voor een AZC met maximaal 200 asielzoekers.

2. Sport, Verenigingen & Inwonersinitiatieven

—

kracht van de gemeenschap

Verenigingen en inwonersinitiatieven zijn de motor van de dorpen in de gemeente Renkum.

Ze brengen mensen met elkaar in contact, zorgen voor gezondheid en plezier en maken de dorpen leefbaar.

GB! Lokaal op 1 wil deze kracht benutten door initiatieven te ondersteunen, samenwerking mogelijk te maken en sport- en cultuurvoorzieningen voor iedereen toegankelijk te houden.

De gemeente is er om te helpen bij wat inwoners zelf opzetten voor hun dorp en gemeenschap.

De GB! aanpak

- Gezondheid, vitaliteit en actief meedoen van inwoners stimuleren via sport en cultuur. Daarom behouden we sport- en cultuurmogelijkheden in elk dorp, passend bij wat daar nodig is.
- Sterkere samenwerking stimuleren tussen verenigingen onderling en tussen verenigingen en de gemeente. De gemeente kan hierbij ondersteunen, bijvoorbeeld door ontmoetingen te organiseren.
- Zorgen voor duidelijke en voorspelbare financiële en organisatorische ondersteuning voor alle verenigingen. We bekijken subsidies opnieuw, zorgen voor een eerlijk subsidiebeleid en leveren maatwerk.
- Renkum Verbindt twee keer per jaar inzetten om verenigingen en inwonersinitiatieven te ondersteunen.
- Een helpende en dienstbare houding van de gemeente richting verenigingen, met korte lijnen en praktische ondersteuning.
- De kernsportparken Wilhelmina en Bilderberg verzelfstandigen en in hun kracht zetten. Waar financiële zelfstandigheid mogelijk is, moedigen we dit aan.
- Onderzoeken of een gemeentelijk sportbedrijf kan worden opgezet waarin alle sportaccommodaties samenwerken en samen een visie ontwikkelen.
- Onderzoeken of er een sportfonds kan komen (eventueel gekoppeld aan het sportbedrijf) om extra subsidies van andere partijen mogelijk te maken.
- Sportparken in schoolvakanties openstellen voor vrij sporten en ontmoeting, onder begeleiding van het gemeentelijk sportbedrijf.
- Buurtinitiatieven, verenigingen en inwonersprojecten ondersteunen met soepele vergunningen of een financiële bijdrage.

3. Kunst, Cultuur & Erfgoed

— creativiteit die verbindt en versterkt

Kunst, cultuur en erfgoed vormen het hart van onze dorpen.

Ze brengen inwoners samen, geven betekenis aan onze leefomgeving en versterken onze identiteit.

Cultuur, creativiteit, muziek en sport zorgen voor plezier, gezondheid en ontmoeting.

Ze zorgen ervoor dat inwoners zich echt onderdeel voelen van de Renkumse gemeenschap.

Daarnaast hebben kunst, erfgoed en recreatie een duidelijke relatie met toerisme en de lokale economie.

Wat goed is voor inwoners, is ook aantrekkelijk voor bezoekers.

Daarom investeert **GB! Lokaal op 1** in ruimte voor makers, sterke culturele voorzieningen en het zichtbaar maken van het unieke verhaal van Renkum.

Van de Veluwezoom tot de Airborne-geschiedenis.

De GB! aanpak

- Initiatieven van inwoners, verenigen en organisaties op het gebied van kunst, cultuur, muziek, sport en erfgoed actief ondersteunen, ook met financiële steun of vrijstelling van leges.
- Ruimte creëren voor makers, zoals oefenruimtes voor theater en muziek, broedplaatsen en atelier- en expositieruimtes in elk dorp.
- Een vaste plek realiseren waar hedendaagse kunstenaars uit de gemeente kunnen exposeren, eventueel samen met bestaande organisaties zoals Museum Veluwezoom, Scarabee of BSO.
- Kunst in de openbare ruimte stimuleren met werken van kunstenaars die in onze gemeente wonen en werken.
- Een Renkums Cultuurfonds instellen waar inwoners aan kunnen bijdragen, met duidelijke regels voor hoe het geld wordt besteed.
- Een cultuur- en evenementenagenda ontwikkelen en het aantrekken en ondersteunen van (landelijke) culturele activiteiten.
- Erfgoed koesteren door monumenten goed te onderhouden, landgoederen te ondersteunen en te werken aan duidelijk monumentenbeleid, inclusief het beoordelen van nieuwe beschermde dorpsgezichten.
- De positie van Renkum als kunstenaarsgemeente versterken en mogelijkheden onderzoeken voor een papiermuseum en ondersteuning bij de verhuizing van Museum Veluwezoom.
- Renkum blijven profileren als Airborne-gemeente en blijvend aandacht geven aan de Airborne-geschiedenis, voor de generatie van toen, nu en in de toekomst.
- Recreatie en cultuur met elkaar verbinden door routes, beleving, kunst en erfgoed zichtbaar met elkaar te verbinden voor inwoners en bezoekers.
- Onderzoeken of de contouren van Kasteel Grunsfoort hersteld kunnen worden en wat de mogelijkheden zijn voor een passende klimtoren bij het Renkums Beekdal.
- De toeristenbelasting direct terug laten vloeien naar de sector (zie ook het hoofdstuk Financiën).
- Samenwerken met culturele partners in de gemeente en regio, ondernemers en bijvoorbeeld het Airborne Museum om Renkum beter bekend te maken.

4. Toerisme & Recreatie

— beleven, waarderen en versterken

Renkum is een prachtige plek om te wonen én te bezoeken. Onze bossen, dorpen en uiterwaarden bieden rust, natuur en cultuur.

GB! Lokaal op 1 wil dat inwoners trots blijven op hun leefomgeving. Tegelijk willen we dat bezoekers onze gemeente weten te vinden op een manier die past bij onze dorpen en onze natuur.

Toerisme en recreatie moeten bijdragen aan:

- de kwaliteit van het dagelijks leven
- de lokale economie
- de bekendheid van Renkum in de regio

Wat goed is voor inwoners, is aantrekkelijk voor bezoekers. En andersom.

De GB! aanpak

- De bijzondere plekken, verhalen en kwaliteiten van onze gemeente beter zichtbaar maken voor inwoners en bezoekers.
- Investeren in fiets- en wandelroutes met QR-codes, belevingsobjecten en routes langs lokale ondernemers voor extra beleving.
- Rust en natuur centraal blijven stellen: recreatie moet passen bij het landschap en bijdragen aan het behoud van wat Renkum uniek maakt.
- De unieke ligging van Renkum aan de Veluwezoom en de Nederrijn actief gebruiken in het toerismebeleid.
- Recreatie aan de Rijn versterken, bijvoorbeeld met een strandje aan de rivieroever, ruimte voor watersport, speel- en zwemmogelijkheden, passende horeca en het behouden van pontverbindingen.
- Ruimte bieden aan duidelijk aangegeven recreatieve activiteiten, zoals een klimpark, hondenlosloopgebieden en ruitersporen.
- De kracht van de gemeente benutten door inwoners en ondernemers als ambassadeurs van Renkum te betrekken; samenwerking staat centraal.
- Inwoners en ondernemers actief betrekken bij nieuwe plannen, zodat deze gedragen worden en haalbaar zijn.
- De toeristenbelasting inzetten als doelbelasting, waarbij de opbrengsten teruggaan naar toerisme, recreatie en voorzieningen die bezoekers gebruiken.
- Samenhangend beleid voeren waarin toerisme, recreatie, kunst, cultuur en economie met elkaar verbonden zijn en elkaar versterken.

5. Economie

lokaal ondernemen voor sterke buurten

Een sterke lokale economie houdt de dorpen van de gemeente Renkum leefbaar en klaar voor de toekomst.

GB! Lokaal op 1 kiest voor een Renkumse koers.

Dat betekent: geen uitbreiding van grootschalige industrie, maar een gezonde mix van kleinschalige bedrijven, midden- en kleinbedrijf en passende kantoren in de dorpskernen.

Wonen en werken moeten in balans zijn.

Zo kunnen ondernemers groeien en profiteren inwoners mee.

We werken aan compacte en levendige dorpscentra.

Daarbij kiezen we voor ruimte, vertrouwen en minder regels voor lokale ondernemers.

De GB! aanpak

- Kleine ondernemingen en het midden- en kleinbedrijf behouden en versterken als basis van de lokale economie.
- Zorgen voor een goede balans tussen wonen en werken bij het opnieuw gebruiken van bestaande panden.
- Leegstand verminderen door een gerichte aanpak en ruimte te geven voor het verder ontwikkelen van winkel- en bedrijfsruimtes.
- Compacte en levendige winkelgebieden stimuleren, samen met ondernemers, pandeigenaren en de gemeente (de zogenoemde "gouden driehoek").
- Winkelpanden aan de randen van dorpscentra omzetten naar woningen om een compactere en levendigere kern te maken.
- Bedrijventerreinen vernieuwen, vergroenen en verduurzamen en deze beter verbinden met de dorpscentra, zoals bijvoorbeeld bij de Cardanuslaan in Doorwerth.
- Een toekomstgerichte visie ontwikkelen voor bestaande bedrijventerreinen, met aandacht voor de combinatie met wonen.
- Intensief samenwerken met het lokale platform "Renkum onderneemt" en het versterken van ondernemersnetwerken.
- Het Ondernemersfonds zo goed mogelijk benutten, onder andere voor het versterken van dorpscentra en het ondersteunen van starters, bijvoorbeeld met leningen.
- Ondernemers ondersteunen bij samenwerking, het aanpakken van leegstand en initiatieven die de dorpskernen versterken.
- Eerlijkere en aantrekkelijkere OZB-tarieven hanteren voor niet-woningen, zodat bedrijven zich welkom voelen en kunnen groeien.
- De reclamebelasting blijven faciliteren zolang ondernemersverenigingen hier behoefte aan hebben; deze opbrengst gaat rechtstreeks terug naar ondernemers voor gezamenlijke activiteiten.
- De zichtbaarheid en communicatie van de gemeente verbeteren, bijvoorbeeld via een duidelijke en actuele gemeentelijke website.

6. Veilige leefomgeving

— zichtbaar, dichtbij en samen verantwoordelijk

Een veilige leefomgeving is de basis voor prettig wonen.

GB! Lokaal op 1 kiest voor een aanpak die zichtbaar is in de straat en voelbaar in de dorpen.

Veiligheid gaat over meer dan alleen handhaven.

Het gaat ook om vertrouwen, duidelijke communicatie, snel handelen en een omgeving waarin iedereen zich gezien en beschermd voelt.

Door inwoners, scholen, ondernemers en professionals met elkaar te verbinden, bouwen we aan dorpen waar sociale én fysieke veiligheid vanzelfsprekend zijn.

Samen zorgen we ervoor dat Renkum een plek blijft waar mensen zich thuis voelen.

De GB! aanpak

- Zorgen voor meer zichtbaarheid van BOA's, politie en wijkagenten in alle dorpen, zowel om problemen te voorkomen als om aanspreekbaar te zijn.
- De wijkagent structureel betrekken bij buurtprocessen, wijkteams en initiatieven van inwoners.
- De samenwerking met www.veiligrenkum.nl verbeteren, zodat inwoners zelf kunnen bijdragen aan de veiligheid en leefbaarheid van de dorpen.
- Zorgen voor duidelijke communicatielijnen, zodat inwoners precies weten met wie zij wanneer contact kunnen opnemen.
- Schade in de openbare ruimte snel herstellen en, waar mogelijk, de kosten verhalen op de veroorzakers.
- De samenwerking verbeteren tussen inwoners, scholen, instellingen, ondernemers, politie en gemeente.
- Buurtpreventie-initiatieven ondersteunen, zoals WhatsApp-groepen en campagnes voor brand- en inbraakpreventie.
- Extra aandacht geven aan het verminderen van sociale onveiligheid, met inzet van wijkcoaches of zorgverbinders waar dat nodig is.
- Huiselijk geweld en kindermishandeling effectief aanpakken in samenwerking met betrokken organisaties.
- Gastlessen op scholen laten verzorgen door de politie over onderwerpen zoals loverboys, online fraude, drugs en veiligheid.
- Samenwerken met natuurorganisaties om overlast door dieren te beperken.
- Het Keurmerk Veilig Ondernemen invoeren in winkelgebieden, samen met ondernemers, brandweer en politie.
- Zorgen voor voldoende straatverlichting op plekken waar dat nodig is voor het veiligheidsgevoel.

7. Natuur & Landschap

samen zorgen voor het groen dat ons verbindt

De natuur is hét kenmerk van onze dorpen.

De Veluwezoom, de uiterwaarden, het beekdallandschap en de groene gebieden tussen onze dorpen maken Renkum uniek.

GB! Lokaal op 1 kiest voor een aanpak waarin bescherming van de natuur en het kunnen beleven ervan hand in hand gaan, met steun van inwoners.

Samen willen we verantwoordelijkheid nemen voor biodiversiteit, dierenwelzijn en een duurzame leefomgeving.

Wat goed is voor de natuur, is ook goed voor onze gezondheid, recreatie en beleving.

Daarom kiezen we voor realistische bescherming, samenwerking in de regio en actieve betrokkenheid van inwoners bij het groen.

De GB! aanpak

- De natuur inzetten als verbindend element door groene structuren, landschappen en ecologische verbindingen te behouden en te versterken.
- Zorgen voor haalbare en realistische bescherming van natuur en biodiversiteit, in balans met recreatie en wonen.
- Duidelijke grenzen stellen waar recreatie wel en niet is toegestaan, door middel van recreatiezonering.
- De openbare ruimte groen en duurzaam inrichten, met goed onderhoud, ruimte voor biodiversiteit en mogelijkheden voor buurtinitiatieven.
- Samenwerken met natuurorganisaties, waterschappen en deskundigen voor verantwoord beheer van natuur, beken en sprengen.
- Initiatieven van inwoners ondersteunen, zoals zwerfafvalbrigades en de duizendknoopbrigade.
- Wandel- en fietsroutes tussen dorpen en natuurgebieden verbeteren en beter met elkaar verbinden.
- Dierenwelzijn vormgeven in samenwerking met lokale partners, zoals Avolare.
- De dierenambulance behouden en kinderboerderijen en het Natuurinformatiecentrum Renkums Beekdal ondersteunen.
- Een lokaal platform opzetten voor duurzame initiatieven en het delen van kennis tussen inwoners.
- Ecologische hoofdstructuren en natuurverbindingen beschermen via nieuwe omgevingsplannen.
- Historische en karakteristieke landschappen behouden en herstellen, zoals de Groene Helling en het gebied tussen de Doornenkampseweg en de Bram Streeflandweg.
- De relatie tussen de Nederrijn, de uiterwaarden en de dorpen versterken voor recreatie, natuurbeleving en een klimaatbestendige omgeving.

8. Duurzaamheid & Energie

haalbaar, betaalbaar, groen met gezond verstand

Voor **GB! Lokaal op 1** betekent duurzaamheid geen dwang of dure plannen.

Het gaat om praktische en betaalbare stappen die logisch zijn en onze natuur respecteren.

De overgang naar duurzame energie moet passen bij onze dorpen, onze inwoners en het landschap dat Renkum bijzonder maakt.

We kiezen voor lokaal eigenaarschap, slimme oplossingen en een overheid die ondersteunt in plaats van oplegt.

De natuur blijft altijd het uitgangspunt.

We willen wel energie opwekken, maar geen grote aantasting van het landschap.

De GB! aanpak

- Lokale energieopwekking stimuleren zonder schade aan de natuur: eerst daken benutten en geen extra grote zonnevelden in het landschap.
- Het verduurzamen van woningen, bedrijven en sociale huurwoningen stimuleren met haalbare en betaalbare maatregelen, bijvoorbeeld via leningen met lage rente of subsidies.
- Lokale energiecoöperaties versterken en meer samenwerken in de regio.
- Een lening met lage rente invoeren voor thuis- en buurtbatterijen bij woningen, flats, bedrijven en VvE's, vanwege de druk op het elektriciteitsnet.
- Grootschalig inzetten op zonnepanelen op daken van woningen, appartementen, bedrijven en maatschappelijke gebouwen.
- Het aantal laadpalen in de openbare ruimte en bij particuliere locaties uitbreiden.
- Samenwerken met woningcorporaties om sociale huurwoningen sneller te verduurzamen, met gebruik van alle beschikbare subsidies.
- Een subsidie geven voor het inleveren van oude houtkachels en zorgen voor goede voorlichting over verantwoord houtstoken.
- Een eerlijk afvalstelsel invoeren waarbij inwoners worden beloond voor het inleveren van waardevol afval.
- In de zomer wekelijks GFT-afval ophalen en extra gratis momenten aanbieden voor het inleveren van herfstblad, bijvoorbeeld met bladkorven per straat.
- Het ingezamelde bladafval gratis beschikbaar stellen aan inwonersinitiatieven, zoals moestuinen, om de bodem te verbeteren.
- De samenwerking met omliggende gemeenten en de provincie versterken op het gebied van duurzaamheid, energie en innovatie.
- Duurzaamheidsmaatregelen afstemmen op wat inwoners en ondernemers kunnen dragen: iedereen doet mee naar vermogen.

9. Verkeer & Mobiliteit

— veilig, duurzaam en bereikbaar

Goed verkeer- en mobiliteitsbeleid gaat over veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en een goed bereikbare gemeente.

GB! Lokaal op 1 kiest voor praktische oplossingen die passen bij de schaal van de dorpen in de gemeente Renkum.

Deze oplossingen worden samen met inwoners ontwikkeld.

Zo zorgen we voor veilige, groene en toegankelijke dorpen, waarin mobiliteit bijdraagt aan de leefbaarheid van heel Renkum.

De GB! aanpak

- In de dorpen een maximumsnelheid van 30 km per uur invoeren, met een inrichting van de wegen die zorgt voor rustiger en veiliger verkeer.
- Eenvoudige en effectieve maatregelen toepassen om verkeer af te remmen op plekken waar dat echt nodig is.
- Onveilige verkeerssituaties structureel aanpakken door knelpunten samen met inwoners en verkeersdeskundigen te bekijken en op te lossen.
- Inwoners structureel laten meedenken en meewerken aan ontwerpen, omdat zij hun wijk het beste kennen.
- Zorgen voor een goede doorstroming van het verkeer, onder andere op de Utrechtseweg en bij ontwikkelingen aan de rand van Arnhem.
- Sluipverkeer in de dorpen verminderen bij drukte op snelwegen en doorgaande routes in Arnhem.
- Zwaar en industrieel vrachtverkeer structureel weren uit dorpskernen en woonwijken; alleen bestemmingsverkeer is toegestaan.
- Regionale verbindingen verbeteren, zoals een aansluiting vanaf de Diependalseweg op de Amsterdamseweg, in overleg met de gemeente Arnhem.
- Veilige fietsroutes uitbreiden en verbeteren, met extra aandacht voor donkere routes, schoolroutes en verbindingen naar sportparken.
- De snelfietsroute Rijn-Waalpad verbinden met andere routes richting Arnhem en Ede, zodat een aantrekkelijk en volwaardig fietsnetwerk ontstaat.
- Een samenhangende visie “Veilig fietsen” ontwikkelen, gericht op fietspaden, verkeersveiligheid, leefbaarheid en gezondheid.
- Duurzame en gezonde vormen van vervoer stimuleren die bijdragen aan het verminderen van stikstof en aan een groener Renkum.
- De buurtbus behouden als belangrijke verbinding tussen de dorpen.
- Het openbaar vervoer in het weekend verbeteren, zodat de dorpen ook dan goed bereikbaar zijn.
- De NS-stations in de gemeente behouden.

10. Zorg, Welzijn & Onderwijs

— met hart en gezond verstand

In Renkum wil **GB! Lokaal op 1** een samenleving waarin verschillende generaties elkaar versterken.

Jongeren, gezinnen, volwassenen en ouderen vormen samen de kern van onze dorpen.

Een gezonde jeugd groeit op in een veilige en betrokken omgeving.

Vitale ouderen blijven waardevol en actief in het dorpsleven.

Dat contact tussen generaties geeft kracht aan de hele gemeenschap.

Zorg en ondersteuning organiseren we dichtbij, duidelijk en toegankelijk.

We bieden hulp waar dat nodig is, stimuleren eigen regie en zetten in op voorkomen in plaats van genezen, ontmoeting en samenwerking.

Zo bouwen we aan dorpen waar iedereen mee kan doen, zich gezien voelt en in elke levensfase op steun kan rekenen.

De GB! aanpak

- Zorg bieden waar het niet anders kan, maar altijd eerst kijken naar wat mensen zelf kunnen, samen met hun netwerk.
- Ontmoeting stimuleren in alle dorpen, via verenigingen, horeca, winkels of andere bestaande dorpsvoorzieningen.
- Welzijnswerk zichtbaar en bereikbaar maken in alle dorpen, met extra aandacht voor preventie en het vroeg signaleren van problemen.
- Dorpsgericht werken verder versterken, met passende voorzieningen en ondersteuning per dorp.
- Ouderen, jongeren en gezinnen actief met elkaar verbinden via beleid dat generaties samenbrengt.
- Extra aandacht geven aan veiligheid bij drugsoverlast en jongeren die rondhangen.
- Nieuwkomers actief betrekken bij de gemeenschap en inwoners uitnodigen om te helpen bij integratie.
- De WMO en Jeugdzorg zorgvuldig uitvoeren binnen de beschikbare rijksbudgetten.
- Onderzoeken of een gemeentelijk zorgbedrijf kan worden opgericht om zorg eenvoudiger, beter samenghangend en mogelijk goedkoper te organiseren.
- Armoede vroeg signaleren en bestrijden, waarbij werken moet lonen.
- Regelingen behouden voor inwoners met een inkomen tot 150% van de bijstandsnorm, waarbij werken aantrekkelijk blijft.
- Mantelzorgers ondersteunen en versterken in hun belangrijke rol, onder andere door mogelijkheden te bieden om even tot rust te komen en ervaringen te delen in gespreksgroepen.
- Eenzaamheid aanpakken via inloopmogelijkheden in buurt- of dorpshuizen of bij lokale ondernemers die werken aan welzijn.
- Activiteiten organiseren voor kinderen die niet op vakantie kunnen.
- In elk dorp een Jeugd Ontmoetingsplek (JOP) realiseren, samen met jongeren ontworpen en beheerd.
- Jongeren actief betrekken bij plannen voor hun dorp, schoolomgeving en

leefruimte, als vervolg op de Jongerenraad.

- Bibliotheken in Renkum en Oosterbeek behouden, het jeugdsteunpunt in Doorwerth versterken en een nieuwe bibliotheekvoorziening in Wolfheze mogelijk maken. De rol van de bibliotheek verbreden op het gebied van welzijn, educatie en cultuur, als partner van de gemeente.
 - De vrijwilligerscentrale opnieuw opstarten voor een betere inzet en waardering van vrijwilligers.
 - Meer cultuur- en muziekonderwijs aanbieden op basisscholen.
 - Investeren in sterke verbandingen tussen onderwijs, zorg en gemeente, zodat ieder kind een goede start krijgt en Renkum sociaal en toekomstbestendig blijft.
- In alle dorpen zorgen voor toegankelijke, betaalbare en inclusieve kinder- en peuteropvang, met structurele samenwerking met basisscholen. Zo wordt de ontwikkeling van ieder kind vroeg gezien en ondersteund.
 - Renkumse scholen ondersteunen met ruimte, middelen en samenwerking, zodat zij inclusief, toekomstgericht en passend onderwijs kunnen bieden dat aansluit bij de behoeften van kinderen van nu.
 - Het belang van voortgezet onderwijs in onze gemeente erkennen en maatschappelijke stages opnieuw invoeren om jongeren meer te betrekken. Het Dorenweerd College blijft daarbij een verbindende factor tussen onze dorpen.

11. Financiën & Bestuur

— zelfstandig, transparant en dienstbaar

GB! Lokaal op 1 staat voor een zelfstandige, betrouwbare en open gemeente Renkum.

Dat vraagt om duidelijke keuzes, gezonde financiën en een organisatie die doet wat zij belooft.

Het gemeentebestuur moet toegankelijk zijn, begrijpelijk communiceren en inwoners op tijd betrekken bij beleid en uitvoering.

Geld is een middel, geen doel op zich.

Het moet zichtbaar ten goede komen aan inwoners, initiatieven en voorzieningen.

Door ambities, geld en capaciteit goed op elkaar af te stemmen, werken we aan vertrouwen, voorspelbaarheid en een sterke lokale overheid.

De GB! aanpak

- Zorgen voor gezonde gemeentelijke financiën, een sluitende begroting en een betrouwbaar meerjarenplan.
- Duidelijk onderscheid maken tussen kerntaken en taken die daar niet bij horen, zodat geld gericht wordt ingezet.
- Werken aan een efficiëntere uitvoering van beleid, vooral binnen het sociaal domein.
- De toeristenbelasting nog gericht inzetten voor toerisme, recreatie, cultuur, kunst en economie, met samenhangend beleid op deze onderwerpen.
- Gemeentelijke reserves open en verantwoord gebruiken, waarbij toekomstige meevallers terugvloeien naar inwoners en initiatieven.
- Taken zoveel mogelijk uitvoeren met de eigen organisatie; externe partijen alleen inschakelen voor specialistische kennis of als dat zich duidelijk terugverdient.
- De OZB voor inwoners en bedrijven terugbrengen naar het landelijk gemiddelde.
- Vergunningsprocedures eenvoudiger maken, vooral voor initiatieven van inwoners.
- Bestuur en communicatie toegankelijk houden, met begrijpelijke taal en duidelijke informatie.
- Inwonersparticipatie centraal stellen bij elk project: inwoners op tijd betrekken en successen samen delen.
- Waar dat past, gebruikmaken van referenda bij belangrijke keuzes.
- Zorgen voor duidelijke en transparante subsidieregelingen, met heldere regels voor cofinanciering.
- Inwoners, ondernemers en organisaties actief ondersteunen bij het aanvragen van subsidies via het intergemeentelijk subsidiebureau.
- Een duidelijk en open overzicht geven van de gemeentelijke financiën, inclusief inzicht in kosten en gemaakte keuzes.
- Samenwerkingen aangaan die aantoonbaar voordeel en kostenbesparing opleveren voor inwoners en dienstverlening.
- Een tactisch grondbeleid voeren om voorzieningen mogelijk te maken die (nog) niet door marktpartijen worden opgepakt.
- De aanpak Renkum Verbindt uitbreiden, inclusief het onderzoeken van lokale burgerbegrotingen per dorp en, waar passend, beheer door dorpsraden.
- Communicatie en dienstverlening dichtbij inwoners organiseren: laagdrempelig, herkenbaar en op tijd.
- Wethouders duidelijke aandachtsgebieden geven, zodat zij beter benaderbaar zijn voor inwoners en organisaties.
- De gemeente laten werken volgens maatschappelijk verantwoord ondernemen, inclusief afspraken met partners over social return.
- Inwoners actief informeren over voorgenomen én genomen besluiten.
- Veranderingen in tarieven van OZB en toeristenbelasting op tijd communiceren, zodat inwoners en ondernemers zich kunnen voorbereiden.
- Zoveel mogelijk samen optrekken in beleid en uitvoering met inwoners, organisaties en ondernemers; de gemeente is dienstbaar aan de inwoner.

Dorpen Specifiek

Renkum

Renkum is een dorp met veel potentie, maar staat onder druk. Het centrum is versnipperd, er is leegstand en overlast van zware industrie raakt de leefbaarheid. Tegelijk ligt Renkum prachtig, met het Beekdal, de Rijn en een sterke basis van verenigingen en initiatieven. Inwoners willen een compact en aantrekkelijk centrum met ruimte voor wonen, ontmoeting en voorzieningen.

Concrete actiepunten van GB! in Renkum

- Vergroenen en compacter maken van de Dorpsstraat
- Actieve aanpak van leegstand in het centrum
- In gesprek blijven met Parenco en de provincie om weerstand en overlast te beperken
- Mogelijkheden van Doelum vergroten
- Ondersteunen van jeugdinitiatieven en verenigingen
- Stimuleren van verhuisbewegingen om mensen een passende woning te bieden
- Vlottrekken van de woningbouw.

Heveadorp

Heveadorp is een klein en hecht dorp, midden in het groen. Inwoners kennen elkaar en zetten zich actief in voor hun leefomgeving. Juist door deze kleinschaligheid is het belangrijk dat plannen passen bij het dorp en niet onnodig ingewikkeld worden gemaakt. Heveadorp heeft weinig ruimte voor groei, maar wel een sterke wens voor meer ontmoeting, veilige routes en duurzame woningen. Inwoners vragen al langer om een vaste plek waar het dorp samen kan komen. Ook verkeersveiligheid en ondersteuning bij het verduurzamen van de karakteristieke rietkapwoningen vragen aandacht.

Concrete actiepunten van GB! in Heveadorp

- Realiseren van een vaste dorpshuis- of ontmoetingsfunctie
- Vereenvoudigen van vergunningen voor inwonersinitiatieven
- Ondersteunen van verduurzaming van rietkapwoningen in overleg met Vivare
- Verbeteren van verkeersveiligheid, fietsroutes en bewegwijzering
- Behoud van rust en dorpse schaal bij alle ontwikkelingen.

Dorpen Specifiek

Heelsum

Heelsum is een actief en groen dorp met een sterk verenigingsleven. Een bruisende ondernemersvereniging, activiteiten bij het kerkje op de heuvel, ontmoetingen bij de Spar en een florerend Wilhelminasportpark laten een grote betrokkenheid zien bij jong en oud. Sportclubs vragen wel om duidelijkheid over beheer, onderhoud en de toekomst van het sportpark. Ook verkeersveiligheid en het versterken van de groene structuur zijn belangrijke aandachtspunten.

Concrete actiepunten van GB! in Heelsum

- Toekomstbestendig maken en versterken van Sportpark Wilhelmina
- Verbeteren van verkeersveiligheid, met aandacht voor het kruispunt Dopheidelaan.

Oosterbeek

Oosterbeek is een levendig dorp met een rijke geschiedenis en een sterke culturele uitstraling. Het dorp trekt veel bezoekers en heeft een belangrijke centrumfunctie binnen de gemeente. Die drukte zorgt ook voor uitdagingen, zoals verkeersdruk, parkeerproblemen en leegstand in het winkelgebied. Inwoners willen een sterk centrum met ruimte voor ontmoeting, cultuur en betaalbare woningen.

Concrete actiepunten van GB! in Oosterbeek

- Ontwikkelen van het centrum met daarin een duurzaam gemeentehuis en ruimte voor cultuur, ontmoeting, wonen en werken
- Aanpakken en voorkomen van leegstand in het winkelgebied
- Ruimte bieden aan kunst, cultuur en een toekomst voor Museum Veluwezoom
- Versnellen van woningbouw, onder andere aan de Talsmalaan
- Verbeteren van verkeer- en parkeerbeleid met verkeershubs en spreiding
- Nieuwe duurzame invulling geven aan de Concertzaal
- Aandacht voor onderhoud van groen, bomen en paden in bebouwde omgeving
- Ondersteunen van het rijke verenigingsleven en de evenementen die georganiseerd worden.

Dorpen Specifiek

Doorwerth

Doorwerth is een groot en groen dorp met verschillende wijken, voorzieningen en een mix van wonen en werken. Verschillen in sociale opbouw van de wijken zijn groot waardoor er soms samenhang ontbreekt. Het kasteel is veruit de blikvanger van het dorp, naast de prachtige bossen op de stuwwal die de uiterwaarden met het dorp verbindt. Het dorpshart zelf heeft nog een uitdaging om aantrekkelijker te worden. Er spelen zorgen over leegstand, verkeersveiligheid en voorzieningen voor jongeren. Het Dorenweerd college heeft een belangrijke functie in dit dorp voor opgroeiende tieners en heeft daarmee ook een verbindende functie met de andere dorpen en de regio. Er is betere verbinding nodig tussen de bedrijven aan de Cardanuslaan en het winkelcentrum. Zij kunnen elkaar versterken. Net als een weekmarkt op een vaste plek.

36

Concrete actiepunten van GB! in Doorwerth

- Uitvoeren van het Centrumplan Doorwerth voor een mooi en levendig dorpshart
- Creëren van meer ruimte voor ontmoeting ook voor jongeren in samenspraak met het Dorenweerd college
- Aanpak van leegstaande woningen
- Verbeteren van verkeersveiligheid in en rond het dorp
- Weren van groot vracht- en landbouwverkeer in de wijken
- Verbinden van ondernemers op de Cardanuslaan met het winkelcentrum
- Creëren van 1 plek voor een markt
- Behoud bibliotheekfunctie in het dorp
- Snelle oplossing voor de ruïne Kivietsdel om entree van het dorp te verbeteren
- Nieuwe plannen van verbinding met hotspot Kasteel Doorwerth aanmoedigen.

Wolfheze

Wolfheze is een bijzonder en hecht dorp, omgeven door natuur en met een kwetsbare balans tussen wonen, zorg en leefbaarheid. Traditionele Verenigingsleven bloeit en staat tegelijkertijd onder druk. Nieuwe initiatieven als Kunstdorp en de Ondernemerskring slaan goed aan en tradities als Oranjefeesten blijven populair. Het dorp staat op het punt explosief te groeien qua inwoneraantal. Vele instellingen maken het dorp tot een zorgdorp met veel vraag naar vrijwilligers. Het dorp zit midden in grootse bouwactiviteiten voor de ondertunneling van het spoor en nieuwbouw in het dorp. Inwoners willen rust, veiligheid en zicht op een leefbaar dorp met goede voorzieningen en ontmoeting.

Concrete actiepunten van GB! in Wolfheze

- Versnellen van gefaseerde woningbouw op het Pro Persona-terrein
- Zorgen voor directe aansluiting van het dorpsplein met de leegstand op Pro Persona na ondertunneling van het spoor en zo een dorpshart met woon- en werk functies creëren.
- Gastvrijheid en toerisme weer aanmoedigen
- Investeren in een nieuwe school, sport- en speelplekken
- JOP (jeugd ontmoetingsplek) organiseren
- Bibliotheekfunctie terug in het dorp
- Faciliteren van verenigingen en clubs om ontmoeting en verbinding te creëren
- Structurele handhaving en duidelijke afspraken met de zorginstellingen ivm overlast van verwarde personen, veiligheidsgevoel en drugsoverlast
- Verbeteren van routes voor bewoners van Het Schild
- Aanpakken van sluipverkeer en verminderen van geluidsoverlast A50/A12.

37

Word lid van Team GB!Lokaal op 1 via gbrenkum.nl.

